

8 SORUDA

Atilla (eski Zarrab) Davası: NEDİR? NE DEĞİLDİR?

1 Atilla Davası 17/25 Aralık Davasının ABD ayağı mı?

Hayır, değil. 17-25 Aralık 2013 tarihlerinde Türkiye'de açılan ve yargıya gitmeden üstü kapatılan bu soruşturmalar, Türkiye'de siyasilerin, bürokratların ve yakınlarının rüşvet aldığı iddiası üzerine yapılmıştı. Herhangi bir yargılama olmadan, AKP hükümetinin baskısıyla soruşturmaların üstü kapatılmıştı. İsmi geçen 4 bakan görevlerinden istifa etmişti.

Atilla davasının iddianamesi eldeki verilerin ve araştırmanın 2010-2015 senesi arasını kapsadığını gösteriyor. Yani 17-25 Aralık sürecinden yaklaşık 4 sene öncesinde başlayan bir süreç bu.

2 Reza Zarrab'a ne oldu?

“ABD - Zarrab'a karşı” diye başlayan dava, Zarrab'ın savcılık ile anlaşıp tanık olmasından sonra “ABD Mehmet Hakan Atilla'ya karşı” davasına dönüştü. Zarrab, 17 Ağustos 2017'de FBI ile ciddi bir şekilde görüşmelere başlamış ve savcılık ile işbirliğinin yolu o zaman açılmış.

6 Eylül 2017 tarihli 4. iddianameye Zafer Çağlayan'ı sokan kişi ise Zarrab.

İlginç bir şekilde, 2013 yılında Reza Zarrab'ın babası Hüseyin Zarrab da, kendisine ABD Hazine Bakanlığı tarafından kesilen 9.1 milyon dolarlık ‘yaptırım delme’ cezasını işbirliği yaparak ve ek bilgiler/yanıtlar vererek 2.2 milyon dolara indirilmesini sağlamış.

Reza Zarrab iddianamedeki 6 suça ek olarak, hapis hanesinde gardiyana rüşvet verdiğini de kabullenerek toplam 7 suç işlediğini itiraf etti. Savcılık ile Zarrab'ın yaptığı anlaşmanın üç şartı var:

- Tamamen doğruları söylemek
- Dava sürecine önemli katkı sunmak
- Bir daha suç işlememek.

Bu 3 şartı yerine getirirse, hakimin dava sonunda vereceği cezayı çektikten sonra “Tanık Koruma Programına” girip, hayatını ABD’de geçirme şansı olacak.

Zarrab, İran’da hâlâ hapsede olan Babek ile ortak olmadığını söyledi, sadece ticaret yapmışlar. Ortaklıkları yokmuş. Zarrab dondurulmuş tavuk budu, dondurulmuş tavuk göğsü, hindistan cevizi yağı ve zeytinyağı ürünleri ihraç ediyormuş gibi göstererek İran’a ait parayı uluslararası sistemde transfer etmiş.

Bu davanın en ilginç yanlarından biri de işin sadece Türkiye ile alakalı değil Hindistan, Çin gibi ülkeleri de kapsayan daha global bir operasyon olduğu. Çin’de yaptıkları hayali ticaret girişimleri ile ilgili tek bir tape yaklaşık 25 dakika. Çinliler birkaç ay sonra olaya uyanmış ve durdurmuş.

Bu davada Türkiye’deki rüşvet/ yolsuzluk yargılanmıyor. Türkiye’de yaşanan rüşvet/yolsuzluk bu davanın sadece bir kısmındaki Zarrab/siyaset/bürokrasi üçgenindeki ilişkiler anlatılıyor.

3 Eski Bakan Zafer Çağlayan sanık olarak ne ile suçlanıyor?

İddianamenin Zafer Çağlayan ile ilgili bölümlerinde Temmuz 2011-Aralık 2013 tarihleri arasında ekonomi bakanlığı yaparken rüşvet olarak on milyonlarca dolarlık nakit ve mücevher aldığı iddia ediliyor. Reza Zarrab, sorgulamasında, Zafer Çağlayan'a 45-50 milyon Euro civarı rüşvet verdiğini itiraf etti. Ayrıca Çağlayan'ın "İran devleti lehine hizmet sunduğu, kara para aklama sistemini diğer üyelerini belli türde aldatıcı işlemlerde bulunmaya" yönelttiği, diğer üyeler tarafından sistemi uygulamak için atılan adımları onayladığı ve sistemi rakiplerden ve denetlemeden koruduğu ileri sürülüyor.

Savcılığın bu yorumu suç ortaklığından öte, **Çağlayan'ın "bizzat bu işe liderlik ettiği ve direktiflerle işlere yön verdiği" iddiası** iddianameye yansıyor.

4 Atilla davası AKP hükümeti ve bürokrasi için bir sürpriz mi?

Hayır, değil. İddianameye bakıldığı zaman bu soruşturmanın 2010 senesine kadar gittiği görülüyor. Halkbank, Amerikan Hazine Bakanlığı yetkilileri tarafından İran'a yaptırımları delmekle ilgili olarak çok önceden uyarılmış. **İddianamede yazılanlara göre 2013'ün Şubat ayında Halkbank Amerikalı yetkililer tarafından uyarılmış. ABD ve Halkbank arasındaki bu görüşme 17- 25 Aralık yolsuzluk soruşturmasından on ay önce olmuş.**

Buna ek olarak 2014 yılında Amerikan Hazine Bakanlığı yetkilileri şu an tutuklu olarak New York'ta bulunan Halkbank Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Hakan Atilla ile görüşmüş. **Bizzat Reza Zarrab ismini gündeme getirmişler.** Atilla ise Sarraf ve ailesinin iyi işadamları olduğunu söylemiş. Yaptırımları delmek ya da para transferleriyle ilgili yapılan kanun dışı hiçbir durum olmadığını ifade etmiş. Bu konuda Halkbank olarak son derece ciddi risk analizleri yaptıklarını söylemiş.

Atilla şu an davanın tek tutuklu sanığı, Zarrab ise hâlâ tutuklu olmasına rağmen davanın tanığı.

5 Atilla davası siyasi bir dava mı? Türkiye'yi niçin bu kadar ilgilendiriyor?

Zarrab davasını siyasi bir dava olarak adlandırmak son derece yanlış olur ve işin kolayına kaçmak olur. **Tam tersine yıllardır 'Ben geliyorum' diyen hukuki bir durum söz konusu.** Bu dava emsalleri olan, geçmişte benzeri davalarda Avrupa bankalarının da milyarlarca avro ceza ödediği bir dava. Bazı sanıkların Türk vatandaşı olmasından öte bir Türk kamu bankasının bu iddianamenin merkezinde olması en çok Türkiye'yi ilgilendiren kısmı.

Davanın iddianamesi okununca yıllardır araştırılan, yüzbinlerce email ve binlerce telefon konuşmasının delil olarak sunulduğu, çok iyi çalışılmış bir iddianamesi olan bir dava. **Bu hukuki sürecin sonunda çıkacak yargı kararının mutlaka siyasi sonuçlarının olacağı öngörülüyor.**

6 Türkiye olarak biz buna karşı bir önlem alabilir miydik?

ABD Hazine Bakanlığı yetkililerinin 2013 ve 2014 yıllarında yaptıkları uyarılar dikkate alınsaydı ve İran yaptırımları ile ilgili ihlaller Halkbank üzerinden devam ettirilmeseydi, bu yargılama süreci engellenebilirdi.

Ek dosyalarda yer alan iki tarih oldukça dikkat çekici. Bu tarihlerden biri 12 Şubat 2013, 17 Aralık yolsuzluk soruşturmasından yaklaşık 10 ay öncesi. ABD Hazine Bakanlığı, bu tarihte Mehmet Hakan Atilla ve diğer Halkbank yöneticilerini uyarıyor. 10 Ekim 2014'te de ABD Hazine Bakanlığı,

Mehmet Hakan Atilla ile Sarraf'ın İran yaptırımlarını delme konusunu tekrar gündeme getiriyor. Hakan Atilla, İran yaptırımlarını delmeye yardımcı olmadıklarını ve Sarraf'ın iş yaptığı kişi ve şirketler ile ilgili detaylı risk analizi yaptıklarını ifade ediyor.

Ancak ne yazık ki Halkbank da Türk hükümeti de buna karşı bir önlem almamış. Bu davanın benzeri emsal davalar da var. Bu davayı yolsuzluk davası olarak tanımlamak yanlış olur. Yolsuzluk bu işin sadece bir parçası... **İddianamede isnat edilen suçlara baktığımızda rüşvet diye bir suç yok. ABD'yi dolandırma suçlaması var. Uluslararası acil ekonomik güç yasasını yani İran'a uygulanan ambargoyu delme suçlaması var. Para aklamak için komplo kurmak var. Yüksek miktarda para aklama suçlaması var. Banka dolandırıcılığı suçlaması var. Sanıklar için bu 6 ayrı suçlamayla her biri için 95'er sene hapis cezası isteniyor.**

7 Türk bankacılık sistemi bu davanın neresinde? Geçmişte ne tür kararlar verildi?

Son iddianamede Halkbank'tan Türk Bankası 1 (TurkishBank 1) kod adıyla söz ediliyordu. Davada Aktifbank, Türk-Arap Bankası gibi finansal kuruluşların da adı geçiyor.

ABD Hazine Bakanlığı'nın bugüne kadar ABD yaptırımlarını delmekten dolayı ceza kestiği bankaların bazılarının ismi ve ilgili cezalar. Bu cezalar sadece İran değil, diğer yaptırımları (Sudan, Küba, Libya vs) da kapsıyor.

GEÇMİŞTEKİ EMSAL DAVALAR VE VERİLEN CEZALAR

Lloyds TSB Bank Plc 350 Milyon \$ (2009)	ABN Amro 300 Milyon \$ (2013)
Standard Chartered 340 Milyon \$ (2012)	BNP Paribas 8.9 milyar \$ (2014)
ING 619 Milyon \$ (2012)	Commerzbank 1.45 milyar \$ (2015)
HSBC 1.9 Milyar \$ (2012)	Credit Agricole 787 milyon \$ (2015)
Credit Suisse 536 Milyon \$ (2009)	Schlumberger 232 milyon \$ (2015)
Barclays 298 Milyon \$ (2010)	RBS 100 milyon \$ (2013)

8 Mahkeme takvimi nedir?

28 Kasım Salı günü başlayan davanın esastan yargılanması 4. Hafta'da bitti.

Geçtiğimiz Salı günü yapılan oturumda iddia makamı ve savunma avukatları kapanış sunumlarını yaptı. Çarşamba günü Jüri kapalı oturumda görüşmelere başladı.

Jüride 12 asıl üye bulunuyor. Karar çıkabilmesi için oybirliği gerekiyor. Yani 12 üyenin hepsinin suçlu ya da suçsuz şeklinde oy kullanması gerekiyor. Jürinin, Atilla'ya yöneltilen altı ayrı suçlamayı tek tek tartışıp, her suç için ayrı ayrı oylama yapacak.

Jürinin görevi, Atilla'nın suçlu olup olmadığına karar verdiği noktada sona erecek. Eğer suçlu bulunursa, cezanın ne olacağına Hakim Berman karar verecek. Jürinin karar vermesi için belirli bir süre yok.

22 Aralık Cuma akşamına kadar bir karar çıkmamasından ötürü, Noel ve Yılbaşı tatillerinden dolayı Hakim Jüri görüşmelerine 3 Ocak'a kadar ara verdi.

Jürinin değerlendirmesi sırasında yeni oturumlar yapılmasını talep etme ve iddia makamı ile savunma ekiplerinden bazı noktalara açıklık getirme ya da bazı tezlerini yeniden aktarmalarını isteme hakkı var.

Jürinin “giderilemeyecek düzeyde görüş ayrılıkları” gerekçesi ile karara varamaz ise, genellikle Hakim jüri üyelerinden bir kez daha tartışmalarını ve oy birliği için çabalamalarını istiyor. Ancak bu görüş ayrılıklarının giderilememesi halinde, Hakim Berman’ın davayı düşürme ve yeniden yargılamaya karar verme yetkisi var.

Bu davadan sadece Mehmet Hakan Atilla ve tutuklu tanık Reza Zarrab hakkında karar çıkacak. Amerikan Yargı sistemi’nde giyabi yargılama olmadığı için, Zafer Çağlayan’ın da arasında olduğu diğer 7 sanık firari statüsünde olmaya devam edecek ancak haklarında hüküm verilmeyecek.

Türk bankaları ile ilgili bir ceza ya da yaptırım kararı olursa, bu kararı daha sonra ABD Hazine Bakanlığı verecek.

Yurter Özcan

CHP Amerika Temsilcisi

email: yurter@chp-usa.org

facebook: [Yurter.Ozcan](https://www.facebook.com/Yurter.Ozcan)

twitter: [@YurterOzcan](https://twitter.com/YurterOzcan)

CHP Amerika Temsilciliği

Willard Office Building
1455 Pennsylvania Ave NW
4th floor - Suite 400
Washington, DC 20004

tel: (202) 349-1465

fax: (202) 652-2309

facebook: [CHPAmerika](https://www.facebook.com/CHPAmerika)

twitter: [@CHPAmerika](https://twitter.com/CHPAmerika)